
Tamara Aralica*

Univerzitet u Beogradu

Filološki fakultet

RECENZIJA UDŽBENIKA „*ENGLISH FOR APPLIED ART'S SAKE*” DOC. DR ALEKSANDRA VULETIĆA

U okviru stalne potrebe za unapređenjem nastave jezika struke na visokoškolskim ustanovama, posebno u oblastima koje spajaju umetnički izraz i profesionalnu komunikaciju, važan doprinos predstavlja udžbenik „English for Applied Art’s Sake” doc. dr Aleksandra Vuletića.

U savremenoj visokoškolskoj nastavi stranih jezika, engleski za posebne namene (ESP) zauzima sve važnije mesto jer studentima omogućava razvoj funkcionalne jezičke kompetencije u okviru njihove struke. Za razliku od opšteg jezika, ESP pristup se temelji na analizi potreba konkretne ciljne grupe (Hutchinson & Waters 1987), te obuhvata ovladavanje terminologijom, gramatičkim strukturama i diskursnim obrascima specifičnim za određeno profesionalno okruženje (Igrutinović 2015). U tom kontekstu, odabir i upotreba stručnih udžbenika imaju ključnu ulogu u razvoju akademske i profesionalne pismenosti.

Udžbenik „English for Applied Art’s Sake” autora doc. dr Aleksandra Vuletića predstavlja pažljivo koncipiran materijal namenjen studentima primenjenih umetnosti na višem nivou prema CEFR-u (B2+/C1). Nastao je kao nastavna podrška predmetima Engleski jezik 3 i Engleski jezik 4 na Fakultetu primenjenih umetnosti u Beogradu. Sastoji se od 131 strane (PDF format), sa ilustracijama, raspoređenih u 15 tematskih celina. Njima prethode sadržaji *Contents* i *Preface*, jedino poglavlje napisano na srpskom jeziku, koje predstavlja uvodnu reč autora i daje osnovne smernice za korišćenje materijala. Celokupan nastavni sadržaj potom je koncipiran isključivo na engleskom jeziku, a strukturu udžbenika zaokružuju poglavlja *Appendix* i *References*.

* tamaraaralica@gmail.com

Tematske celine organizovane su tako da povezuju gramatičke oblasti sa specifičnim umetničkim disciplinama. Svaka lekcija započinje jasnim i preglednim predstavljanjem gramatičke teme, uz osnovne oblike i primere upotrebe, često povezane sa stručnom terminologijom i realnim umetničkim kontekstom. Sledi niz raznovrsnih zadataka — dopunjavanje rečenica tačnim glagolskim oblicima, izbor odgovarajućih izraza (zadaci višestrukog izbora), ispravljanje gramatičkih i leksičkih grešaka, prevođenje i građenje rečenica, kao i formulisanje pitanja — koji podstiču aktivno usvajanje gradiva i razvijaju jezičku kompetenciju. Lekcija se u većini slučajeva završava ilustracijom ili fotografijom, pažljivo odabranom da motiviše studente, vizuelno podrži sadržaj i podstakne kreativno razmišljanje i diskusiju u domenu umetnosti, čime se razvija funkcionalna upotreba jezika u akademskim i profesionalnim kontekstima.

Prva celina obrađuje upotrebu sadašnjih glagolskih vremena u kontekstu primenjene skulpture, na primer, kroz zadatke u kojima studenti opisuju umetnička dela i postupke njihove izrade. Druga se fokusira na prošla vremena kroz narative iz sveta slikarstva, poput zadatka u kojem se piše prikaz posete izložbi. Treća razmatra izražavanje budućih radnji u okviru kostimografije, što uključuje i osmišljavanje stripa zasnovanog na zadatom scenariju. Četvrto poglavlje posvećeno je modalnim glagolima i njihovoj primeni u oblasti grafike, dok peto obrađuje frazalne glagole kroz kontekst umetničke fotografije, koja se analizira i opisuje uz upotrebu odgovarajućih glagolskih konstrukcija. Šesta celina se bavi infinitivima, participima i glagolskim imenicama, oslanjajući se na teme iz digitalnih medija i dizajna knjige. Sledi celina o pasivu kroz primer enterijera i dizajna nameštaja, zatim kondicionali predstavljeni u okviru konzervacije i restauracije, gde studenti, na primer, komentarišu neuspele primere restauracije. Deveto poglavlje bavi se indirektnim govorom kroz tematiku animacije. Preostale celine obrađuju imenice (tekstilni dizajn), članove (keramika), zamenice (grafički dizajn), predloge (scenografija), poređenja (modni dizajn) i relativne klauze (industrijski dizajn).

Posebnu vrednost predstavlja obiman i pažljivo organizovan dodatak udžbeniku (*Appendix*), podeljen u šest celina: spisak nepravilnih glagola, pregled glagola uz koje se koriste glagolske imenice i/ili infinitivi, kvantifikatori, inverzija i dopunska pitanja, diskurzivni markeri, kao i osnovne govorne funkcije. Ovi pregledni prilozi neretko izostaju iz sličnih domaćih publikacija, koje se pretežno oslanjaju na tradicionalnu gramatičku obradu, te je njihovo uključivanje u ovaj udžbenik više nego opravdano i svedoči o dubokom razumevanju stvarnih potreba studenata na višem nivou učenja.

Iz perspektive nastavnika, udžbenik se odlikuje metodičkom postupnošću, logičkom progresijom, vizuelno čitljivom organizacijom i fleksibilnošću u upo-

trebi. Jedinice je moguće koristiti samostalno ili van zadatog redosleda, u skladu sa potrebama konkretne grupe. Vežbanja su dizajnirana tako da pružaju dovoljno prostora za usmereno uvežbavanje, ali i za kreativnu upotrebu jezika. Jezik objašnjenja je jasan, precizan i prilagođen studentima nefiloloških smerova.

Iako udžbenik ne sadrži deo sa rešenjima, to je u skladu sa njegovom koncepcijom rada u višem obrazovanju, gde se podrazumeva vođeno učenje, diskusija i rad pod mentorstvom nastavnika.

Jedini aspekt koji bi mogao dodatno unaprediti materijal jeste uvođenje audio-komponenti, koje bi omogućile i razvoj veštine slušanja, naročito u kontekstu savremenog ESP pristupa, koji podrazumeva sveobuhvatnu jezičku kompetenciju.

Vizuelni aspekt udžbenika, iako sekundaran u jezičkom kontekstu, ovde ima dodatnu vrednost, jer odgovara očekivanjima i senzibilitetu studenata umetničkih smerova. Raspored sadržaja, tipografija, ilustracije i grafička rešenja deluju podsticajno i funkcionalno, ali i estetski prijemučivo, što nije zanemarljiv kvalitet u nastavi sa studentima primenjenih umetnosti.

Kao što je istaknuto u recenzijama dostavljenim Izdavačkom savetu FPU (prof. dr Jelena Vujić i prof. dr Jelena Anđelković), reč je o jedinstvenom materijalu na domaćem prostoru. Povezivanjem gramatičkih struktura i profesionalnih konteksta, udžbenik ostvaruje osnovni cilj ESP nastave – razvoj funkcionalne pismenosti kroz relevantne, sadržinski bogate jezičke zadatke.

Udžbenik „English for Applied Art’s Sake” se može preporučiti ne samo Fakultetu primenjenih umetnosti, već i drugim srodnim institucijama – akademijama umetnosti, školama dizajna i fakultetima na kojima se integrišu stručna znanja i jezička obuka. Monolingvalna koncepcija ovog materijala dodatno proširuje njegovu upotrebnu vrednost, uključujući i mogućnosti za međunarodnu primenu. Kao savremeni i promišljeno izrađeni nastavni materijal, ovaj udžbenik zauzima značajno mesto u razvoju ESP nastave u umetničkim disciplinama.

Literatura

- Hutchinson & Waters 1987: T. Hutchinson & A. Waters, *English for Specific Purposes: A learning-centred approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Igrutinović 2015: S. Igrutinović, Gramatičke i leksičke osobenosti jezika struke. U XXI skup *Trendovi razvoja: Univerzitet u promenama...* (str. 313–317). Preuzeto 15. 7. 2025. sa http://www.trend.uns.ac.rs/stskup/trend_2015/ra-dovi/T2.4/T2.4-4.pdf